



Lydia Kurtti
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan
ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), diakoniatyö
Opinnäytetyö, 2024

TILAPÄISEN LASTENHOITOAVUN VAIKUTUS LAPSIPERHEIDEN HYVINVOINTIIN

TIIVISTELMÄ

Lydia Kurtti

Tilapäisen lastenhoitoavun vaikutus lapsiperheiden hyvinvointiin

30 sivua ja 7 liitettä

Kevät 2024

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK), diakoniatyö

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistyksen (SRK) Resurssipankin kautta saatavan tilapäisen lastenhoitoavun hyvinvointivaikutuksia. Tavoitteena oli lisätä yleistä tietoa tilapäisen lastenhoitoavun vaikutuksista lapsiperheiden hyvinvointiin ja madaltaa lapsiperheiden kynnystä hakeutua ennaltaehkäisevän avun piiriin.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja aineisto kerättiin avoimia kysymyksiä sisältävällä Webropol-kyselyllä ennen ensimmäistä lastenhoitokertaa ja viimeisen lastenhoitokerran jälkeen. Kyselyllä kartoitettiin perheen hyvinvointia ja erityisesti perheen toimintakykyyn liittyviä tekijöitä. Oulun rauhanyhdistyksen Resurssipankista kutsuttiin perheitä tiedotteella osallistumaan tutkimukseen. Tutkimukseen osallistuneista perheistä kaksi vastasi sekä alku- että loppukyselyyn.

Tutkimuksesta ilmeni, että Resurssipankki-toiminta on lisännyt lapsiperheiden hyvinvointia virkistämällä parisuhdetta, lisäämällä vanhempien arjessa jaksamista sekä tarjoamalla lapsille turvallista ja mukavaa hoitoa vanhemman poissaolon ajaksi. Tutkittavien vähäisen määrän vuoksi tutkimus ei ole yleistettävissä. Tutkimuksen luotettavuutta kuitenkin lisää se, että tutkimuksen tulokset tilapäisen lastenhoitoavun vaikutuksista ovat linjassa aiempien tutkimusten kanssa. Siten tutkimus vahvistaa aiempia käsityksiä tilapäisen lastenhoitoavun myönteisistä vaikutuksista lapsiperheiden hyvinvointiin.

Asiasanat: diakonia, hyvinvointi, lapsiperheet, lastenhoito

ABSTRACT

Lydia Kurtti

The effect of temporary childcare assistance on the well-being of families with children

30 pages and 7 appendices

Spring 2024

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services, Diaconal Work

The aim of the thesis was to explore the effect of temporary childcare assistance available through the central organization Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys (SRK). Especially, the aim was to find out the effects on the well-being of families with children and thus also to lower the threshold for families to seek preventive help.

The thesis was executed as qualitative research, and the data was collected using a Webropol survey with open-ended questions related to the well-being of the family and particularly factors related to family functioning. Survey was conducted before the first childcare session and after the last one. Families were invited to participate the study through a notification from the Resurssipankki of Oulu Rauhanyhdistys. Two of the families who participated the study, responded both to the initial and final surveys.

As a result of the study, the assistance provided by the Resurssipankki has increased the well-being of families by refreshing intimate relationships, increasing parents' coping with everyday life and providing safe and comfortable care for children during the parent's absence. Due to the small number of subjects, the study is not generalizable. However, the reliability of the study is enhanced by the fact that the results on the effects of temporary childcare assistance are in line with earlier studies. Thus, the study reinforces perceptions of the positive effects of temporary childcare assistance on the well-being of families with children.

Keywords: Diaconia, welfare, families with children, childcare

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 KESKEISET KÄSITTEET	5
2.1 Diakoniatyö lapsiperheiden hyväksi	5
2.2 Lapsiperheiden hyvinvointi Suomessa	6
2.3 Lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevällä työllä ...	8
2.4 Aiemmat tutkimukset lastenhoitoavusta	10
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	12
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	13
4.1 Yhteistyökumppani ja tutkimusympäristö	13
4.2 Tutkimusmenetelmä	13
4.3 Aineiston analyysi	15
4.4 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	15
5 TULOKSET	18
5.1 Arjen sujuminen ja tyytyväisyys vanhemmuuteen	18
5.2 Perheenjäsenten välinen vuorovaikutus ja keskinäiset suhteet	20
5.3 Lastenhoitoavun vaikutus hyvinvointiin	23
6 POHDINTA	24
6.1 Tulosten yhteenveto ja jatkotutkimusehdotus	24
6.2 Opinnäytetyön ammatillinen merkitys ja tulosten hyödynnettävyys	25
LÄHTEET	27
LIITE 1. Saatekirje tutkimukseen	31
LIITE 2. Saatekirje alkukyselyyn	32
LIITE 3. Alkukyselyn kyselylomake	33
LIITE 4. Muistutuskirje alkukyselyyn	35
LIITE 5. Saatekirje loppukyselyyn	36
LIITE 6. Loppukyselyn kyselylomake	37
LIITE 7. Muistutuskirje tutkimuksesta	39

1 JOHDANTO

Kansallinen lainsäädäntö ja kansainväliset sopimukset velvoittavat luomaan hyvät edellytykset lapsen elämiselle ja kehittymiselle osana yhteiskuntaa. Vaikka vastuun lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä kantaa ensisijaisesti perhe, on perheellä oikeus saada tarvittava apu velvollisuutensa hoitamiseen yhteiskunnalta (Bardy, 2013, s. 62–64). Vanhemmat kasvattamalla lapsiaan vaikuttavat merkittävästi paitsi tuleviin sukupolviin myös yhteiskunnan tulevaisuuteen. Runoilija William Ross Wallace on todennut: Käsi, joka keinuttaa kehtoa, on käsi, joka hallitsee maailmaa (Wallace, 1898).

Kun väestö ikääntyy ja huoltosuhde heikkenee, tulee lapsiperheiden tilanteeseen kiinnittää erityistä huomiota. Hyvinvoivat vanhemmat tunnistavat helpommin lapsen tarpeita ja kykenevät vastaamaan niihin. Lapsuudessa rakentuvan hyvinvoinnin taas voidaan nähdä olevan yhteydessä aikuisiän työ- ja toimintakykyyn. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuoden 2019 FinLapset-kyselytutkimuksen mukaan lisätukea perheissä tarvittiin yleisimmin vanhempien jaksamisen vuoksi (Vuorenmaa, 2019, s. 9). Varhaisen tuen tarjoaminen lapsiperheille on tärkeää niin yhteiskunnan peruspalveluissa kuin järjestöissä ja seurakunnissa, jotta ongelmat eivät pääse kärjistymään ja pitkittymään. Lähimmäisen rakastaminen on osa kirkon ja seurakuntien perustehtävää.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon suurimmassa herätysliikkeessä, vanhoillislestadiolaisuudessa, yhtenä perheiden hyvinvointia edistävänä ja kuormittavia tilanteita ennalta ehkäisevänä tukena toimii tilapäinen lastenhoitoapu. Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia laadullisesti Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistyksen (SRK) Resurssipankki-toiminnan kautta saadun tilapäisen lastenhoitoavun vaikutuksia lapsiperheiden hyvinvointiin. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä yleistä tietoa tilapäisen lastenhoitoavun vaikutuksista lapsiperheiden hyvinvointiin, toimia materiaalina Resurssipankin toimintaa arvioitaessa ja kehitettäessä sekä madaltaa lapsiperheiden kynnystä hakeutua ennaltaehkäisevän avun piiriin.

2 KESKEISET KÄSITTEET

2.1 Diakoniatyö lapsiperheiden hyväksi

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkolain mukaan kirkon tehtävänä on Jumalan sanan julistaminen, sakramenttien jakaminen sekä toimiminen kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisenrakkauden toteuttamiseksi. Toteuttaakseen kirkon tehtävää seurakunnat huolehtivat jumalanpalvelusten pitamisestä, kirkollisista toimituksista, kristillisestä kasvatuksesta ja opetuksesta, sielunhoidosta, diakoniasta, lähetystyöstä sekä muista kristillisen sanoman julistus- ja palvelutehtävistä. (L 652/2023, 1. luku 2. §, 3. luku 1. §.) Kirkkojärjestyksessä diakonia määritellään kristilliseen rakkauteen perustuvaksi avun antamiseksi erityisesti heille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta (KJ 657/2021 3. luku 24. §).

Diakonian teologisina lähtökohtina voidaan pitää Jeesuksen esimerkkiä ja opetuksia lähimmäisenrakkaudesta. Jeesus eli yhteiskunnan halveksittujen keskellä ja loi uutta toivoa ympärillään eläviin ihmisiin niin parantamalla, kohtaamalla, puhumalla, kuuntelemalla kuin koskettamalla. Opetuksissaan Jeesus toi esille Vanhan testamentin kirjoituksia, joissa korostuivat Jumalan rakkaus sekä rakkaus lähimmäistä kohtaan. (Kuusimäki, 2012, s. 15–20.) Jeesus tiivistä Jumalan tahdon rakkauden kaksoiskäskyyn: ”Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi. Tämä on käskyistä suurin ja tärkein. Toinen yhtä tärkeä on tämä: Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.” (Raamattu, 1992, Matteuksen evankeliumi 22:37–39.) Vuorisaarnassaan Jeesus sanoi: ”Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää se heille.” (Raamattu, 1992, Matteuksen evankeliumi 7:12).

Kirkko ja seurakunnat tukevat perheitä erilaisissa elämänvaiheissa. Perheiden hyvinvointiin on kiinnitetty huomiota kristinuskon alkuajoista lähtien, mikä selviää ensimmäisiltä vuosisadoilta säilyneistä seurakuntien diakoniatyötä koskevista ohjeistuksista. Varhaisen kirkon kirkkojärjestyksen mukaan diakonien tehtävänä oli piispan apuna varmistaa, että seurakunnassa on kaikki hyvin. Tavoitellakseen

seurakuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja perhe-elämän eheyttä diakonit ohjeistivat ja valvoivat seurakuntalaisia niin hengellisissä yhteyksissä kuin arjessa. (Ryökäs & Pylvänäinen, 2020, s. 117, s. 127.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakonisen perhetyön tavoitteena on tukea perheen voimavaroja ja vahvistaa perheyhteyttä. Diakonisen perhetyön menetelmiä ovat kotikäynnit tukea tarvitsevien perheiden luona sekä perheille suunnattu ryhmämuotoinen virike- ja vertaistukitoiminta. Diakoniatyö tukee perheitä myös taloudellisin avustuksin sekä neuvonnalla haastavissa elämäntilanteissa. (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.) Lasten edun edistämiseksi kirkon kaikessa päätöksenteossa tulee tehdä lapsivaikutusten arviointi eli arvioida ja ottaa huomioon päätöksen vaikutukset alle 18-vuotiaisiin (KJ 657/2021 10. luku 4. §).

Rauhanyhdistysten perhe- ja diakoniatyön tavoitteena on tukea perheiden hyvinvointia ja ennaltaehkäistä kuormittavia tilanteita arjen keskellä. Lapsiperheille suunnattuja perhe- ja diakoniatyön toimintamuotoja ovat Resurssipankin kautta saatava tilapäinen lastenhoitoapu ja muu arjen apu, perhekerhot pienille lapsille ja heidän vanhemmilleen sekä keskustelutilaisuudet ja aviopuolisoleirit, jotka tarjoavat mahdollisuuden virkistymiseen sekä keskusteluun avioliittoon ja kasvatukseen liittyvistä kysymyksistä. (Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry, i.a.)

2.2 Lapsiperheiden hyvinvointi Suomessa

Suomessa lapsiperheellä tarkoitetaan perhettä, johon kuuluu vähintään yksi kotona asuva alle 18-vuotias lapsi (Tilastokeskus, i.a.). Hyvinvointi puolestaan on monimerkityksinen käsite, jota voidaan lähestyä objektiivisten ja subjektiivisten mittareiden kautta. Pohjoismaisessa tutkimusperinteessä yksilöiden hyvinvointia on usein mitattu Erik Allardtin teoriaan (1993) pohjaten. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, i.a.) Allardtin mukaan hyvinvointia määrittävät kolmen perustarpeen tyydyttyminen, joita ovat elintaso (having), sosiaaliset suhteet (loving) sekä itsensä toteuttaminen (being). Elintasaan vaikuttavat taloudelliset resurssit, asuolosuhteet, työllisyys, terveys ja koulutus. Sosiaalsiin suhteisiin vaikuttavat

suhteet perheeseen, ystäviin ja lähiyhteisöihin. Itsensä toteuttaminen puolestaan merkitsee muun muassa osallisuutta omaan elämäänsä vaikuttavassa päätöksenteossa sekä mahdollisuuksia merkitykselliseen työelämään ja mielekkääseen vapaa-ajan toimintaan. (Allardt, 1993.)

Hyvinvointiin liitetään usein myös tyytyväisyys elämän eri osa-alueisiin sekä ajan ja voimavarojen käytön tasapainoinen jakautuminen näiden osa-alueiden välillä. Vaikka perhe-elämää pääsääntöisesti pidetään voimavarana, kiinnittyy vanhemmuuden myötä huomio usein perheen toimeentuloon sekä vanhempien jaksamiseen ja ajankäyttöön liittyviin kysymyksiin (Lammi-Taskula & Närvi, 2022, s. 133). THL:n FinLapset-kyselytutkimuksen tilastoraportissa (2019) pienten lasten ja heidän perheidensä hyvinvoinnista ilmenee, että vaikka suurin osa nelivuotiaista lapsista ja heidän vanhemmistaan voi hyvin, raportoi yli puolet kyselyyn vastanneista vanhemmista (52 %) yhdestä tai useammasta jaksamisen haasteesta. Lastenneuvolan terveydenhoitajien mukaan lisätukea perheissä tarvittiin yleisimmin juuri vanhempien jaksamisen vuoksi. (Vuorenmaa, 2019, s. 1, s. 7.) Tilastoraportissa (Klemetti ym., 2021, s. 1) vauvaperheiden hyvinvoinnista puolestaan käy ilmi, että vaikka suurin osa vauvaperheiden vanhemmista oli tyytyväisiä elämäänsä, itseensä vanhempana ja perheen arjen sujumiseen, oli kolmanneksella vanhemmista uupumuksen oireita (35 % synnyttäneistä ja 29 % toisista vanhemmista).

Vanhempien hyvinvointi vaikuttaa koko perheen hyvinvointiin, sillä voidessaan hyvin vanhemman on helpompi tunnistaa lapsensa tarpeita ja vastata niihin. Lapsen hyvinvoinnin on sanottu olevan yhteydessä hänen vanhempiensa hyvinvointiin ja kykyyn antaa rakkautta enemmän kuin mihinkään muuhun vaikutukseen hänen elämässään (Tonkin, 2020). Perheen hyvinvointia mitatessa voidaankin arvioida perheen voimavaroja, vahvuuksia ja vaikeuksia suhteessa lapsen tarpeisiin. Perheterapeutti Arnon Bentovimin ja Liza Bingley Millerin kehittämä Perhearviointimalli (2001) tuo esille keskeisiä perheen hyvinvointiin ja toimintakykyyn liittyviä käsitteitä. Perheen toimintakykyä voidaan tarkastella muun muassa arvioimalla perheen järjestäytymistä sekä ominaisluonnetta. Perheen järjestäytymiseen liittyviä tekijöitä ovat perheen kyky sopeutua perheenjäsenten muuttuviin tarpeisiin, joustavuus arjen rooleissa ja järjestelyissä sekä kyky käsitellä stressiä,

ratkaista ongelmia ja tehdä päätöksiä. Perheen sopeutumiskyvyn ohella järjestyntymiseen liittyy myös vanhempien kyky osoittaa lämpimiä tunteita lapsiaan kohtaan, tarjota virikkeitä lapsille sekä ohjata ja hoitaa heitä. Perheen ominaisluonteeseen liittyviä tekijöitä puolestaan ovat perheenjäsenten tapa keskinäiseen vuorovaikutukseen, tunteiden ilmaisu perheessä sekä yksittäisten perheenjäsenten väliset suhteet. (Aaltio, 2016, s. 161–162.)

2.3 Lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevällä työllä

Mitkä asiat Suomessa ovat erityisen tärkeitä korjattavia asioita perheiden hyvinvoinnin edistämisen kannalta? Tätä pohdittiin Väestöliiton vuoden 2018 Perhebarometrissa, jonka teemana olivat väestön perhepoliittiset toiveet. Etuuksien lisäämisen ja hoito- ja vanhempainvapaiden pidentämisen ohella iso osa vastauksista liittyi resurssien lisäämiseen erilaisiin perheille soveltuviin palveluihin. Vastauksissa korostui tarve matalan kynnyksen palveluille sekä varhaiselle puuttumiselle perheiden ongelmien kärjistymisen, pitkittymisen ja niistä johtuvien mahdollisten lastensuojelutoimenpiteiden estämiseksi. Yksi vastauksissa esille tulleista teemoista oli perheiden tarve kotipalveluille, kuten koteihin suuntautuvalla hoitoavulla. Erään kyselyyn vastanneen toive oli saada vanhemmille hoitoapua silloin, kun vanhemmat sitä tarvitsevat, eikä vasta silloin, kun vanhemmat ovat ”hajoamispisteessä tai hajonneita”. (Kontula, 2018, s. 5, s. 95–96.)

Ennaltaehkäisevää työtä perheiden parissa tehdään niin lapsiperheiden sosiaali- ja terveystalveluissa, sivistystalveluissa kuin järjestöissä ja seurakunnissa. Tärkeässä asemassa lasten ja perheiden tukemisessa ovat kansallinen lainsäädäntö ja kansainväliset sopimukset. Vuonna 1989 hyväksytyn YK:n Lapsen oikeuksien yleissopimuksen tavoitteena on vahvistaa lapsen ihmisarvoa sekä varmistaa erityinen suojelu vaikeimmassa asemassa oleville lapsille. Sopimus velvoittaa jokaisen lapsen ihmisarvoiseen kohteluun sekä hyvien edellytysten luomiseen lapsen kehittymiselle ja elämiselle osana yhteiskuntaa. Vaikka vastuun lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä kantaa ensisijaisesti perhe, on perheellä oikeus saada tarvittava apu velvollisuutensa hoitamiseen yhteiskunnalta. (Bardy, 2013, s. 62–64.)

Lapsen oikeuksien sopimusta toteutetaan osaltaan lakisääteisellä lastensuojelutoiminnalla, jonka tavoitteena on lapsen turvallisen kasvuympäristön, kehityksen sekä erityisen suojelun turvaaminen. Varsinaisen lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun ohella kunnat ja hyvinvointialueet järjestävät lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ehkäisevää lastensuojelua. (L 417/2007 1. §, 3. a §.) Ehkäisevän lastensuojelun toimintakokonaisuus muodostuu lasten hyvinvointia tukevista peruspalveluista, kuten neuvolasta ja muusta terveydenhuollosta, päivähoidosta, opetuksesta ja nuorisotyöstä sekä niiden tarjoamasta erityisestä tuesta (Heino, 2013, s. 104).

Lapsiperheille suunnattuja sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita ovat muun muassa perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu (L 1301/2014 18. §, 18. a §). Lapsiperheiden kotipalvelu on tarkoitettu perheille, joissa tarvitaan apua lasten- ja kodinhoitossa perheen erityisen tilanteen tai toimintakykyä alentavan syyn vuoksi. Perhetyötä järjestetään erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten terveyden ja kehityksen turvaamiseksi, ja sen sisältönä voi olla esimerkiksi keskusteluapu, mukana olo arjessa tai ryhmätoiminta. Vuoden 2019 FinLapset-kyselytutkimuksessa vanhemmat kertoivat tarvinneensa kotipalvelua tai perhetyötä erityisesti oman jaksamisensa ja vanhemmuutensa tueksi. (Lammi-Taskula ym., 2020, s. 2–3.) Konkreettinen työapu ja lastenhoitoapu arjessa voivatkin joissain tilanteissa olla osuvin apu perheelle (Heino, 2013, s. 101).

Ennaltaehkäisevää työtä perheiden parissa tekevät myös seurakunnat ja järjestöt. Järjestöt tarjoavat matalalla kynnyksellä lapsiperheille niin ammatillisesti tuettua vertais- ja vapaaehtoistoimintaa kuin erilaisia kohtaamispaikkoja sekä kriisikeskuksia. Seurakunnat tukevat lapsiperheiden hyvinvointia monipuolisella kerho-, leiri- ja pienryhmätoiminnalla, jonka tavoitteena on ilon ja yhteisöllisyyden kokeminen, perheen vahvistuminen sekä varhainen tuki. Haasteita ja ongelmia työstetään esimerkiksi sururyhmien, keskustelun, kriisityön sekä perheneuvonnan avulla. (Hastrup ym., 2019, s. 8, s. 11.) Ennaltaehkäisevänä tukena lapsiperheille voidaan pitää myös läheisverkostolta saatua tukea. Väestöliiton vuoden 2021 Sukupolvien suhteet -tutkimusraportin mukaan valtaosa aikuisista lapsista saa apua lastenhoitoon omilta vanhemmiltaan (83 %) tai puolisonsa vanhemmilta (72 %) (Hämäläinen ym., 2021, s. 78). Isovanhemmilta tai muilta läheisiltä saatua

tukea ei kuitenkaan voida pitää itsestäänselvyytenä, vaan tuen saantiin vaikuttavat esimerkiksi läheisten ihmissuhteiden määrä ja laatu, läheisverkoston käytössä olevat resurssit sekä välimatkat läheisiin.

2.4 Aiemmat tutkimukset lastenhoitoavusta

Eveliina Heino ja Hanna Kara (2020) ovat tarkastelleet lapsiperheiden vanhempien kuvauksia saadusta sosiaalisesta tuesta ja sen merkityksistä kevään 2020 poikkeusoloissa. Aiemmissä tutkimuksissa vanhempien saaman tuen on tulkittu lisäävän vanhempien hyvinvointia ja suojaavan siten koko perhettä. Heino ja Kara keräsivät tutkimusaineiston lapsiperheille suunnatun avoimia kysymyksiä sisältäneen kyselylomakkeen avulla. Sosiaalinen tuki luokiteltiin kolmen keskeisen ulottuvuuden mukaan: emotionaalisen, konkreettisen ja tiedollisen. Kyselyn vastauksissa korostuivat erityisesti saatu emotionaalinen ja konkreettinen tuki, kuten lastenhoito, kuuntelu, lohdutus ja kannustus. Emotionaalinen ja konkreettinen tuki myös kietoutuivat yhteen konkreettisen tuen saadessa emotionaalisia merkityksiä, kuten turvallisuuden ja hallinnan tunnetta sekä arjen ennakoitavuutta. Poikkeustilanteessa korostuneiden tuen tarpeiden ajateltiin välittävän lapsiperheiden tuen tarpeita myös yleisemmällä tasolla. (Heino & Kara, 2020, s. 254–255, s. 262.)

Lastenhoitoavun merkitystä on tutkittu aiemmin ilmestyneissä opinnäytetöissä muun muassa Imatran seurakunnan LapsiArkki-toiminnassa (Solanto, 2018), Hämeenlinnan kaupungin iltaparkkitoiminnassa (Tanner, 2022) sekä Auta Lasta ry:n Lapsirikas-toiminnassa (Häkkiä & Karhu, 2022; Kurtti ym., 2019). Imatran seurakunnan LapsiArkki-toiminnan tarkoituksena on ollut tukea yhden vanhemman perheitä tarjoamalla yksinhuoltajille vapaa-aikaa lastenhoidon avulla. Lastenhoitoon on tarjottu mahdollisuus joka keskiviikko kello 17–19 seurakunnan tiloissa. Suvi Solannon opinnäytetyössä (2018) toimintaan osallistuneita vanhempia haastateltiin avoimella haastattelulla toiminnan onnistumisesta. LapsiArkki-toiminnan todettiin saavuttaneen hyvin tavoitteensa yksinhuoltajien jaksamisen lisäämisessä. Vanhemmat kertoivat toiminnan lisänneen heidän energisyyttään,

kärsivällisyyttään sekä innokkuuttaan lastensa kanssa. (Solanto, 2018, s. 15, s. 18, s. 40.)

Myös Hämeenlinnan kaupungin iltaparkkitoiminta on tarjonnut lastenhoitoapua keskiviikkoisin kello 17–19 päiväkodin piha-alueella. Toiminnan tarkoituksena on ollut tarjota maksutonta lastenhoitoapua lapsiperheille, jotka tarvitsevat apua iltapäivään, mutta pärjäävät ilman varsinaista lapsiperheiden kotipalvelua. Marisa Tannerin opinnäytetyössä (2022) toimintaan osallistuneille vanhemmille laadittiin kysely toiminnan vaikutuksista vanhempien hyvinvointiin. Vanhemmat pitivät iltaparkkitoimintaa merkityksellisenä sekä lapsen saaman seurauksen ja tekemisen vuoksi että vanhemman jaksamisen ja hyvinvoinnin lisääntymisen vuoksi. (Tanner, 2022, s. 14–16, s. 19, s. 29–30.)

Auta Lasta ry:n Lapsirikas-toiminta tarjoaa maksutonta apua perheiden kotiin joko kertaluontoisesti tai pidempiaikaisesti. Pääsääntöisesti suurperheille suunnatun toiminnan työmuotoja ovat olleet esimerkiksi lastenhoito, tuki vanhemmille sekä apu kotitöissä. (Häkkilä & Karhu, 2022, s. 15.) Anna-Kaisa Häkkilän ja Mirva Karhun (2022) sekä Tarja Kurtin, Karoliina Määtän ja Merja Tervon (2019) laadullisin tutkimusmenetelmin toteutetuissa opinnäytetyöissä Lapsirikas-toiminnan todettiin olevan vaikuttavaa sekä lasten että vanhempien näkökulmasta. Lasten hyvinvointia toiminta lisäsi tarjoamalla lasten arkeen mielekästä tekemistä sekä tukemalla lasten turvallista ja säännöllistä arkea (Häkkilä & Karhu, 2022, s. 36). Vanhempien hyvinvoinnille Lapsirikas-toiminnalla oli suuri merkitys – arjen apu ja vanhemman oma aika vaikuttivat positiivisesti vanhemman ja lasten väliseen vuorovaikutukseen. Avun ajateltiin ennaltaehkäisevän arjen luisumista kaaokseen. (Kurtti ym., 2019, s. 22.)

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia SRK:n Resurssipankin kautta saadun tilapäisen lastenhoitoavun vaikutuksia lapsiperheiden hyvinvointiin. Vuonna 2018 perustettu Resurssipankki on SRK:n perhe- ja diakoniatyön toimintamuoto, jossa paikallisen rauhanyhdistyksen vastuuhenkilö ottaa vastaan perheiden lastenhoitopyyntöjä ja kutsuu lastenhoitotehtäviin vapaaehtoisiksi ilmoittautuneita henkilöitä. Resurssipankin tavoitteena on edistää hyvinvointia ja ennaltaehkäistä kuormittavia tilanteita perheissä. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä yleistä tietoa tilapäisen lastenhoitoavun vaikutuksista lapsiperheiden hyvinvointiin, toimia materiaalina Resurssipankin toimintaa arvioitaessa ja kehitettäessä sekä madaltaa lapsiperheiden kynnystä hakeutua ennaltaehkäisevän avun piiriin.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, sillä sen tarkoituksena oli selvittää tutkimukseen osallistuvien perheiden subjektiivisia käsityksiä hyvinvoinnistaan. Laadulliselle tutkimukselle ominaisia piirteitä ovat kokemuksiin perustuvan aineiston käyttö, kontekstisidonnaisuus sekä asianosaisten omien merkitysten korostaminen. Miksi-kysymysten sijasta laadullinen tutkimus pyrkii vastaamaan mitä- ja miten- kysymyksiin. (Juhila, i.a.) Laadullisessa tutkimuksessa tutkimus rajataan asettamalla selkeä tutkimusongelma (Günther & Hasanen, i.a.-a). Opinnäytetyössä tutkimusongelma kiteytyy seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Millaiset tekijät edistävät tai heikentävät lapsiperheiden arjen sujumista ja tyytyväisyyttä vanhemmuuteen?
2. Millaiset tekijät edistävät tai heikentävät perheenjäsenten välistä vuorovaikutusta ja keskinäisiä suhteita?
3. Miten SRK:n Resurssipankki-toiminnan kautta saatu tilapäinen lastenhoitoapu vaikuttaa lapsiperheiden hyvinvointiin?

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Yhteistyökumppani ja tutkimusympäristö

Opinnäytetyön yhteistyökumppani on SRK, joka on keskusjärjestö vanhoillisladiolaisen herätysliikkeen rauhanyhdistyksille. Yhteistyökumppani on osallistunut tutkimuksen toteutukseen järjestämällä lastenhoitoa tutkimukseen osallistuville perheille. Tutkimuksen toteutusympäristönä on Oulun rauhanyhdistys. Resurssipankin vastuuhenkilö Oulun rauhanyhdistyksessä on tiedottanut tutkimuksesta sisäisesti sekä vastannut yhteydenpidosta tutkimukseen osallistuvien perheiden kanssa.

Tutkimusaineisto kerättiin perheiltä, jotka osallistuivat Resurssipankin toimintaan ensimmäistä kertaa tutkimuksen aikana. Resurssipankin tarjoaman lastenhoitoavun ennaltaehkäisevän luonteen vuoksi tutkimusta ei kohdistettu perheisiin, joissa oltiin lastensuojelulain mukaisten lapsiperheille suunnattujen palveluiden piirissä. Tutkimukseen toivottiin mukaan 2–3 perhettä, joilla on tukiverkosto paikkakunnalla, sekä 2–3 perhettä, joilla ei ole tukiverkostoa lähellä uudelle paikkakunnalle muuton tai muun syyn vuoksi. Tutkimukseen ilmoittautui mukaan viisi perhettä, joista kaksi vastasi sekä alku- että loppukyselyyn. Molempiin kyselyihin vastanneista perheistä toisella oli ja toisella ei ollut tukiverkostoa paikkakunnalla.

4.2 Tutkimusmenetelmä

Laadullisena tutkimuksena toteutettavan opinnäytetyön menetelmällisenä lähestymistapana on tapaustutkimus. Tapaustutkimuksessa tutkittavaa asiaa pidetään esimerkkinä laajemmasta ilmiöstä, ja se voidaan rakentaa yhden tai useamman tapauksen varaan (Vuori, i.a.-a). Opinnäytetyön tutkimuksen analysoinnissa tehdään sisäistä vertailua tapausten ajallisesta muutoksesta. Tarkoitus oli vertailla keskenään myös läheisverkostoltaan toisistaan eroavia tapauksia, mutta tutkimuksessa käyneen osallistujakadon vuoksi vertailua ei voitu tehdä. Toisena erottavana tekijänä tutkimuksessa olisi käytetty eripituisia lastenhoitokertoja niin, että

kaksi tutkimukseen osallistuvaa perhettä olisi saanut lastenhoitoapua kolmen illan sijasta kahden illan ja yhden viikonlopun ajan. Viikonlopun pituista lastenhoitoa ei kuitenkaan voitu järjestää perheiden aikatauluhaasteiden vuoksi.

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä käytettiin avoimia kysymyksiä sisältävää kyselyä ennen ensimmäistä lastenhoitokertaa ja viimeisen lastenhoitokerran jälkeen. Laadullisessa tutkimuksessakin käytetty kysely on aineistonkeruumenetelmä, jossa tiedonantaja vastaa itsenäisesti hänelle osoitettuun kyselylomakkeeseen (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 83–85). Kysely aineistonkeruumenetelmänä mahdollisti tutkimukseen vastaamisen perheille parhaiten sopivana hetkenä sekä vastausten pohtimisen rauhassa. Kyselyn avulla perheiden tunnistamattomuus säilyi myös suhteessa tutkijaan. Tuomi ja Sarajärvi (2018, s. 86) tuovat myös esille, että vaikka haastattelun etuja suhteessa kyselyyn ovat joustavuus ja mahdollisuus haastateltavien havainnoinnille, kuluu haastatteluun aineistonkeruumenetelmänä usein enemmän resursseja.

Tutkimuksen aluksi Resurssipankin vastuuhenkilö Oulun rauhanyhdistyksessä välitti sisäisen viestinnän kautta tiedotteen tutkimuksesta (Liite 1.) sekä jakoi tutkimukseen ilmoittautuneille perheille alkukyselyn saatekirjeen (Liite 2.) ja kirjainnumerokoodit, joilla perheet osallistuivat tutkimukseen. Perheet vastasivat avoimia kysymyksiä sisältävään Webropol-kyselyyn (Liite 3.), jonka avulla kartoitettiin hyvinvointia perheen toimintakyvyn näkökulmasta ennen Resurssipankin tarjoamaa ensimmäistä lastenhoitokertaa. Tutkimukseen osallistuville perheille välitettiin myös muistutus alkukyselystä (Liite 4.). Alkukyselyn jälkeen perheille tarjottiin lastenhoitoapua Resurssipankin kautta kolme kertaa. Viimeisen hoitokerran jälkeen perheille välitettiin saatekirje (Liite 5.) loppukyselyä (Liite 6.) varten. Perheet vastasivat loppukyselyyn samalla kirjain-numerokoodilla kuin alkukyselyssä, jolloin hyvinvoinnin ajallisen muutoksen seuraaminen oli mahdollista. Ennen loppukyselyn vastausajan päättymistä perheille välitettiin vielä muistutus tutkimuksesta (Liite 7.) sekä tarjottiin mahdollisuus vastata loppukyselyyn, vaikka kolme lastenhoitokertaa eivät olisi tulleet täyteen.

4.3 Aineiston analyysi

Kun tutkimusaineisto oli tuotettu, aineisto tallennettiin analyysia helpottavaan muotoon: kyselylomakkein tuotetut vastaukset koottiin varmuuskopioituiksi tiedostoiksi yhteiseen kansioon ja kansion alkuun liitettiin tieto aineiston tuottamisajankohdasta ja sisällöstä. Saatu aineisto käsitti viisi vastausta alkukyselyyn sekä kaksi vastausta loppukyselyyn. Koska tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten Resurssipankki-toiminnan kautta saatu tilapäinen lastenhoitoapu vaikuttaa lapsiperheiden hyvinvointiin, otettiin aineiston analysoinnissa huomioon ainoastaan niiden tutkimukseen osallistuvien vastaukset, jotka vastasivat molempiin kyselyihin.

Aineiston teknisen käsittelyn jälkeen alkoi aineiston analyysi. Aineiston analyysillä tarkoitetaan aineiston huolellista lukemista ja tutkimusongelman kannalta keskeisten asioiden löytämistä ja jäsentämistä (Günther ym., i.a.-b). Tutkimuksen analyysimenetelmänä käytettiin laadulliselle tutkimukselle tyypilliseen tapaan sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysin menetelmällä aineistoa analysoidaan järjestelmällisesti ja objektiivisesti pyrkien tutkittavan ilmiön tiivistettyyn ja yleiseen kuvaukseen. Analyysin tarkoituksena on selkeyttää aineistoa, jotta selkeiden ja luotettavien johtopäätösten esittäminen tutkittavasta ilmiöstä helpottuu. Loogisen päättelyn ja tulkinnan avulla aineisto pilkotaan osiin, käsitteellistetään ja uudelleen kootaan loogiseksi kokonaisuudeksi. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 117–122.) Opinnäytetyön tutkimusaineiston jäsentelyssä hyödynnettiin laadullisen sisällönanalyysin menetelmistä teemoittelua. Teemoittelussa kyse on aineiston ryhmittelystä erilaisten aineistoissa toistuvien aihepiirien mukaan (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 105). Opinnäytetyön aineistosta muodostui seuraavat kolme teemaa: arjen sujuminen ja tyytyväisyys vanhemmuuteen, perheenjäsenten välinen vuorovaikutus ja keskinäiset suhteet sekä lastenhoitoavun vaikutus hyvinvointiin.

4.4 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyöprosessia ovat ohjanneet tutkimusetiikka sekä hyvien tieteellisten käytäntöjen noudattaminen. Tutkimuksen etiikassa kyse on toimintatavoista, joita

noudattamalla tuotetaan kestävää tietoa ja kohdellaan tutkittavia ihmisiä hyvin (Vuori, i.a.-b). Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluvat muun muassa rehellisyys ja huolellisuus tutkimustyön eri vaiheissa sekä eettisesti kestävien tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmien käyttö (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 150–151). Opinnäytetyön tiedonhankinnassa on otettu huomioon, että tieto olisi mahdollisimman ajantasaista ja luotettavaa. Opinnäytetyön tutkimussuunnitelmassa on kuvattu tarkasti menetelmät, joita tutkimuksessa käytetään sekä arvioitu niiden soveltuvuus tutkimukseen. Tutkimuksen eri vaiheet on kuvattu selkeästi opinnäytetyössä, ja niissä on edetty huolellisesti tutkimussuunnitelman mukaan.

Opinnäytetyössä on otettu huomioon ihmisiin kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet. Ihmisiin kohdistuvassa tutkimuksessa tulee kunnioittaa tutkittavien ihmisarvoa, yksityisyyttä, itsemääräämisoikeutta ja muita oikeuksia sekä välttää aiheuttamasta haittaa tutkittaville (Vuori, i.a.-b). Koska tutkimuksesta rajattiin pois perheet, joissa ollaan lastensuojelulain mukaisten lapsiperheille suunnattujen palveluiden piirissä, ei tutkimukseen tarvittu tutkimuslupaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteelta. Opinnäytetyöprosessin eteneminen esitettiin opinnäytetyön yhteistyökumppani SRK:lle sekä toteutusympäristö Oulun rauhanyhdistykselle. Tutkimukseen osallistuneille perheille annettiin tietoa tutkimuksen tekijästä, tarkoituksesta ja tavoitteista, käytännön toteutuksesta sekä tutkimustietojen käsittelystä. Tutkittavilta edellytetään aina myös suostumusta osallistua tutkimukseen (Kuula-Luumi, i.a.). Suostumus varmistettiin kaikilta osallistujilta alku- ja loppukyselyn yhteydessä. Tutkittavilla oli oikeus osallistua, olla osallistumatta tai keskeyttää tutkimukseen osallistuminen ilman seuraamuksia.

Keskeinen tapa kunnioittaa tutkittavien yksityisyyttä on varmistaa tutkittavien tietosuoja. Tutkittavien tietosuojan varmistamiseksi osallistujien tunnistamattomuus tulee taata, tutkimustietoja ei tule luovuttaa ulkopuolisille eikä tietoja tule käyttää muuhun kuin sovittuun tarkoitukseen (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 156). Tietosuojan varmistamiseksi opinnäytetyön kyselyihin vastattiin nimettömästi Resurssipankin vastuuhenkilön antamalla kirjain-numeroyhdistelmällä, jotta perheiden henkilöllisyys ei paljastunut tutkijalle, mutta hyvinvoinnin ajallisen muutoksen seuraaminen oli mahdollista. Kyselyissä ei kerätty tunnistetietoja eikä tulososiossa nostettu esille sellaisia lainauksia, jotka olisivat voineet tuoda ilmi vastaajan

henkilöllisyyden. Kyselyiden vastauksia käytettiin vain opinnäytetyön tarkoituksiin.

Tutkijan oma positio suhteessa tutkittavaan ilmiöön vaikuttaa tutkimuksen eettisyyteen ja luotettavuuteen. Mikäli omia motiivejaan ei tiedosta, saattavat tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus vaarantua. Tutkimusasetelman luojana ja tulkitijana tutkija saattaa myös suodattaa tiedonantajan kertomuksen oman kehikensä läpi (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 160). Opinnäytetyöprosessin aikana tutkimuksen luotettavuus pyrittiin varmistamaan objektiivisella työtoteella sekä tutkimustulosten taustalla olevan tutkimusprosessin läpinäkyvyydellä.

5 TULOKSET

Tässä luvussa esitellään SRK:n Resurssipankkia koskevan kyselytutkimuksen tuloksia. Oulun rauhanyhdistyksen alueella tutkimukseen osallistuneet perheet vastasivat avoimia kysymyksiä sisältävään Webropol-kyselyyn ennen Resurssipankin tarjoamaa ensimmäistä lastenhoitokertaa sekä lastenhoitokertojen jälkeen. Kyselyn avulla kartoitettiin perheen hyvinvointia ja erityisesti perheen toimintakykyyn liittyviä tekijöitä. Tutkimukseen osallistuneista perheistä kaksi vastasi sekä alku- että loppukyselyyn. Aineiston analysoinnissa otettiin huomioon ainoastaan niiden tutkimukseen osallistuvien vastaukset, jotka vastasivat molempiin kyselyihin.

5.1 Arjen sujuminen ja tyytyväisyys vanhemmuuteen

Sekä alku- että loppukyselyn vastausten mukaan perheiden arki sujuu pääosin hyvin, eikä vastauksissa ole merkittäviä eroavaisuuksia ennen lastenhoitoapua ja sen jälkeen. Vanhemmat kokevat sekä tyytyväisyyttä että tyytymättömyyttä vanhemmuuteensa. Toinen kyselyyn vastanneista perheistä toteaa vanhempien voimavarojen olevan riittävät lasten hoivaamiseen, rutiinien ja rajojen ylläpitämiseen sekä virikkeiden, kuten ulkoilun ja yhdessä lukemisen, tarjoamiseen lapsille. Kuormitusta aiheuttavat parisuhdeajan vähyyks sekä ajoittainen väsyminen ja ärtyminen lasten levottomuuteen ja riitelyyn. Toista kyselyyn vastannutta perhettä kuormittavat arjen kiire ja työntäyteisyys, haaste saada aika ja voimavarat riittämään eri ikäisten lasten tarpeisiin sekä huoli perheen nuorista nopeasti muuttuvan maailman paineissa. Helpotusta arkeen ja iloa vanhemmuuteen tuovat suunnitelmallisuus, pienissä hetkissä läsnäolo lasten kanssa, nuorten apu kotitöissä ja lastenhoidossa, hyvä parisuhde sekä oma aika mieluisan asian parissa. Kuviossa 1. havainnollistetaan tekijöitä, jotka vaikuttavat kyselyyn vastanneiden perheiden arjen sujumiseen ja tyytyväisyyteen vanhemmuuteen.

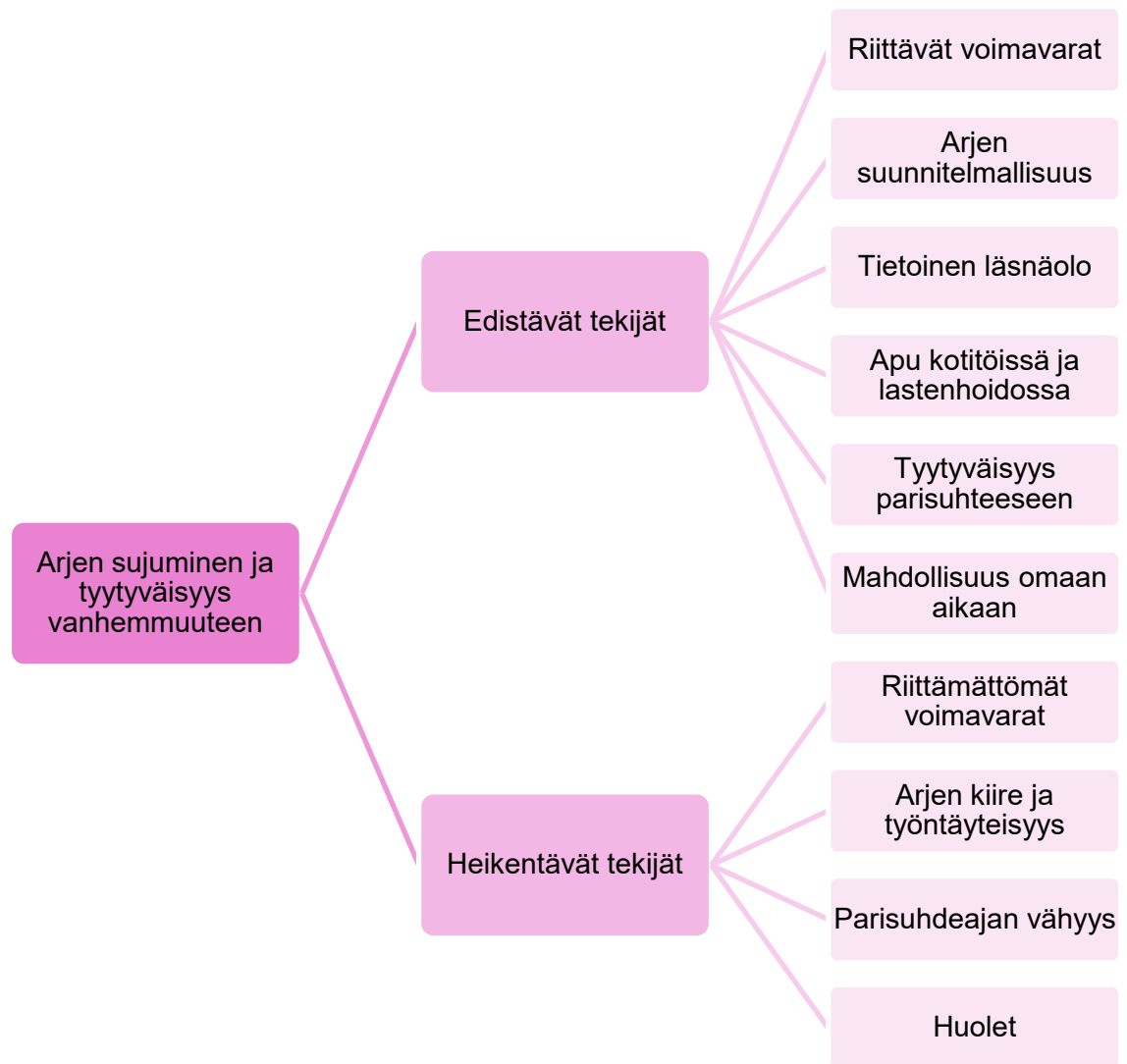
Arkemme sujuu tällä hetkellä hyvin. – – Koen kuitenkin, että parisuhdevapaata meillä on liian vähän.

– – Välillä on haastavaa ja raskasta, mutta hyvin suunniteltuna ja järjesteltynä arki sujuu. – –

Koen olevani riittävän hyvä vanhempi. Olen tyytyväinen pääasiassa arkeemme ja voimavaroihini. Jaksan ulkoilla lasten kanssa. Lukea heille kirjoja ja pitää heille selkeät arkirutiinit sekä rajat. Toisinaan väsymys saa aikaan turhautumista ja hermostun helposti lasten tapeluun ja riehumiseen.

Arki on usein kiireistä ja työntäyteistä, jonka myötä oma vanhemuus tuntuu välillä heikolta ja vajavaiselta. Muistetaan onneksi välillä pysähtyä ja nauttia sekä iloita pienistä hetkistä lasten kanssa. Ollut tärkeä oppia huomioimaan monen ikäiset lapset ja heidän sen hetkiset tarpeet. – –

– – Isommista lapsista on myös apua arjen töissä ja pienempien hoidossa. – – Vanhempien tasapainoinen ja lämmin suhde auttaa jakamaan ja tärkeä asia. Oma aika mieluisan asian parissa antaa myös voimia arkeen.



Kuvio 1. Arjen sujuminen ja tyytyväisyys vanhemmuuteen

5.2 Perheenjäsenten välinen vuorovaikutus ja keskinäiset suhteet

Sekä alku- että loppukyselyn vastausten mukaan perheenjäsenten välinen myönteinen vuorovaikutus on asia, johon perheissä on haluttu kiinnittää erityistä huomiota. Hyvää keskusteluyhteyttä ja jokaisen perheenjäsenen kuulluksi tulemistä pidetään tärkeänä. Vastauksissa ei ole merkittäviä eroavaisuuksia ennen lastenhoitoapua ja sen jälkeen. Toinen kyselyyn vastanneista perheistä kuvailee perheen nuorison aiheuttavan usein tilanteita, joissa tarvitaan vanhempaa ohjaamaan tilanteiden käsittelyä sekä puhetyyliä toiselle. Toisinaan vanhempien väsymys vaikeuttaa tilanteisiin puuttumista. Toisessa kyselyyn vastanneessa perheessä tunnistetaan lapsuudenkodin huonon keskusteluyhteyden sekä

vaikenemisen kulttuurin ylisukupolvinen vaikutus. Loppukyselyn vastauksessa perhe kuvailee kehittyneensä paljon keskinäisessä vuorovaikutuksessa.

– – Lapsuudenkodista opittu vaikenemisen kulttuuri ja huono keskusteluyhteys aiheuttaa hankaluutta, jota olemme yrittäneet muuttaa ja työstää. Olen kuitenkin pyrkinyt pyytämään aina anteeksi väärää toimintaani ja selittämään käytöstäni jälkepäin. – –

Monen ikäiset lapset ja etenkin nuoriso aiheuttavat usein tilanteita, johon tarvitaan aikuista ohjaamaan tilanteiden käsittelyä sekä puhe-tyyliä toiselle. Joskus tilanteet ja oma väsymys saattaa aiheuttaa sen että ei jaksu puuttua vaikka olisi aihetta. – – Vanhempina pidetään tärkeänä, että kaikki lapset saavat kokea olevansa yhtä arvokkaita ja saavat tuoda omat mielipiteet ja asiat esille.

Olemme paljon kehittyneet vuorovaikutuksessa ja avoimessa keskustelussa. – –

Sekä alku- että loppukyselyn vastausten mukaan vanhemmat pitävät ajanvietosta lastensa kanssa ja ovat tyytyväisiä parisuhteeseensa. Vastauksissa ei ole merkittäviä eroavaisuuksia ennen lastenhoitoapua ja sen jälkeen. Ajanvietto lasten kanssa pitää sisällään esimerkiksi kotitöiden yhdessä tekemistä, leikkimistä, pelailua, lukemista ja ulkoilua. Kyselyn vastauksissa toistuu myös kahdenkeskisen ajan tärkeys kunkin lapsen kanssa. Parisuhdetta kuvaillaan vahvistavan hyvä keskusteluyhteys, yhteinen vastuu kotitöistä ja lastenhoidosta sekä yhdessä vietetty aika. Toinen kyselyyn vastanneista perheistä nimeää voimavarakseen myös yhteisen huumorin. Tyytymättömyyttä aiheuttaa vanhempien yhteisen ajan puute. Loppukyselyn vastauksissa molemmat kyselyyn vastanneista perheistä ilmaisevat pienten kahdenkeskisten hetkien virkistäneen parisuhdetta.

Ajanvietto lasten kanssa on mukavaa ja otan heitä mielelläni mukaan kaikkeen tekemiseen. Parasta on viettää aikaa lapsi kerrallaan. – –

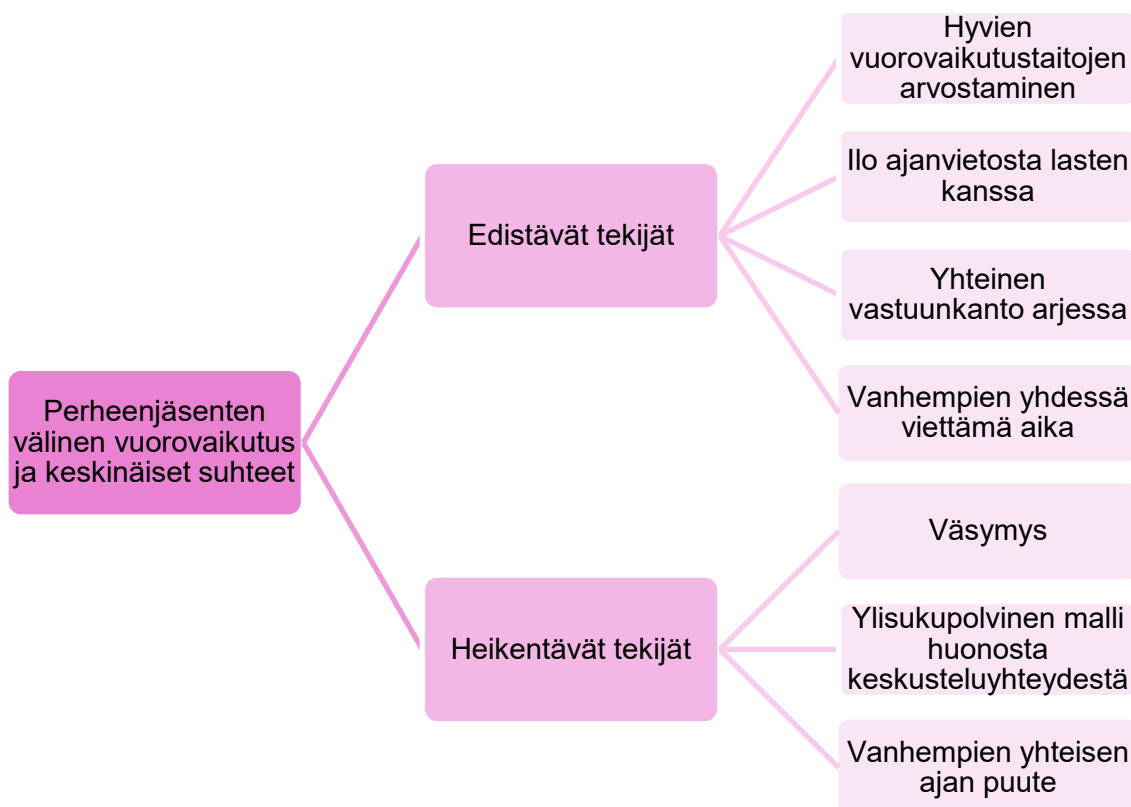
Tehdään perheen kanssa yhdessä aivan arkisia asioita, siivouksesta leivontaan, sekä leikitään, pelataan ja ulkoillaan. – – Isossa perheessä ollaan koettu tärkeäksi ne hetket kun toinen vanhempi voi viettää aikaa yhden lapsen kanssa kahden. Ne ilahduttavat sekä lasta että vanhempaa.

Olemme vuosien saatossa lähentyneet koko ajan enemmän ja keskusteluyhteys on nykyään hyvä. Läheisyyttä meillä on riittävästi. Yhteistä vapaata kaipaisin enemmän. – –

Koetaan meidän parisuhde hyvin läheiseksi ja turvalliseksi. Myös yhteinen huumori yhdistää ja se on kyllä voimavara arjen keskellä. Yhteinen aika on vähissä mutta arkinen touhuaminen ja perheen kanssa yhdessä olo tuntuvat meistä tärkeiltä. Pienet yhteiset hetket piristävät ja antavat voimaa arkeen ja samalla saa keskustella toisen kanssa rauhassa. – – Molemmat koetaan parisuhde hyväksi ja vaikeiden asioiden edessä se auttaa jaksamaan.

Tällä hetkellä koen että parisuhteessa on hyvä ja seesteinen vaihe. Läheisyyttä on paljon ja kesäloman aikana olemme saaneet kahden keskistä aikaa pienissäkin hetkissä, joka on virkistänyt parisuhdetta. – –

Kuviossa 2. havainnollistetaan tekijöitä, jotka vaikuttavat kyselyyn vastanneiden perheiden keskinäiseen vuorovaikutukseen ja perhesuhteisiin.



Kuvio 2. Perheenjäsenten välinen vuorovaikutus ja keskinäiset suhteet

5.3 Lastenhoitoavun vaikutus hyvinvointiin

Loppukyselyssä pyydettiin pohtimaan, miten Resurssipankin kautta saatu tilapäinen lastenhoitoapu on vaikuttanut perheen hyvinvointiin. Toinen kyselyyn vastanneista perheistä kuvailee lastenhoitoavun virkistäneen parisuhdetta sekä lisänneen arjessa jaksamista. Toisen kyselyyn vastanneen perheen mukaan myös lapset nauttivat hoidosta vanhempien poissaolon aikana. Kuviossa 3. havainnollistetaan lastenhoitoavun vaikutuksia hyvinvointiin.

Vapaa-aikahetket ovat virkistäneet parisuhdetta mukavasti ja molemmat ovat päässeet rentoutumaan pikkulapsiarjesta. Kesän aikana on huomannut miten tärkeitä nuo yhteiset hetket on arjessa jaksamisen ja parisuhteen toimivuuden kannalta. Myös taloudellinen tilanne on paljon tiukempi korkojen nousun vuoksi ja kotihoidontuella ollessa. Näitä hetkiä ei olisi ollut mahdollisuus järjestääkään ilman resurssipankin tukea.

– – Resurssipankin kautta meillä kävi yhtenä iltana hoitaja joka oli aivan ihana ja lapset olivat oikein innoissaan. Yritettiin saman hoitajan kanssa järjestää muitakin iltoja ja yhden yön reissua mutta aikataulut eivät sopineet yhteen. Etenkin lasten kannalta tämä oli ihana asia, he tykäsivät hoitajaan ja kyselivät koska tulisi uudestaan.



Kuvio 3. Lastenhoitoavun vaikutus hyvinvointiin

6 POHDINTA

6.1 Tulosten yhteenveto ja jatkotutkimusehdotus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia laadullisesti SRK:n Resurssipankki-toiminnan kautta saadun tilapäisen lastenhoitoavun vaikutuksia lapsiperheiden hyvinvointiin. Ensimmäiseksi tutkimuskysymykseksi muodostui se, millaiset tekijät edistävät tai heikentävät lapsiperheiden arjen sujumista ja tyytyväisyyttä vanhemmuuteen. Saadussa aineistossa oli yhtymäkohtaa Bentovimin ja Bingley Millerin korostamiin asioihin, jotka vaikuttavat perheen järjestäytymiseen. Bentovim ja Bingley Miller korostavat muun muassa perheen kykyä sopeutua perheenjäsenten muuttuviin tarpeisiin, joustavuutta arjen rooleissa ja järjestelyissä sekä vanhempien kykyä osoittaa lämpimiä tunteita lapsiaan kohtaan, tarjota virikkeitä heille sekä ohjata ja hoitaa heitä (Aaltio, 2016, s. 161–162). Toisessa tutkimuskysymyksessä tarkasteltiin sitä, millaiset tekijät edistävät tai heikentävät perheenjäsenten välistä vuorovaikutusta ja keskinäisiä suhteita. Bentovimin ja Bingley Millerin mukaan perheenjäsenten tapa olla vuorovaikutuksessa keskenään, tunteiden ilmaisu perheessä sekä yksittäisten perheenjäsenten väliset suhteet vaikuttavat perheen ominaisluonteeseen. Perheen järjestäytyminen ja ominaisluonne liittyvät keskeisesti perheen toimintakykyyn. (Aaltio, 2016, s. 161–162.) Tulosten pohjalta perheiden toimintakykyä voi pitää pääosin hyvänä. Toisinaan toimintakykyä haastavat erilaiset tulososiossa esitellyt tekijät.

Miten SRK:n Resurssipankki-toiminnan kautta saatu tilapäinen lastenhoitoapu vaikuttaa lapsiperheiden hyvinvointiin? Tätä kysyttiin opinnäytetyön kolmannessa tutkimuskysymyksessä sekä aineistonkeruumenetelmänä olleen loppukyselyn viimeisessä kysymyksessä. Vaikka perheiden subjektiiviset käsitykset toimintakyvystään ja sitä edistävästä ja heikentävästä tekijöistä eivät merkittävästi eronneet toisistaan alku- ja loppukyselyn muissa kysymyksissä, kävi loppukyselyn viimeisestä kysymyksestä ilmi, että lastenhoitoapu on virkistänyt parisuhdetta, lisännyt arjessa jaksamista sekä tarjonnut lapsille turvallista ja mukavaa hoitoa vanhemman poissaolon ajaksi. Tämä ohjaa arvioimaan sitä, ovatko

kyselylomakkeen kysymykset olleet riittävän kattavia käsittelemään haluttua aihealuetta, sekä sitä, ovatko kysymykset muotoiltu riittävän selkeästi.

Tulosten yhteenvetona voidaan todeta, että Resurssipankki-toiminta on lisännyt tutkimukseen osallistuneiden perheiden hyvinvointia. Tutkittavien vähäisen määrän vuoksi tutkimus ei ole yleistettävissä. Tutkimuksen luotettavuutta kuitenkin lisää se, että tutkimuksen tulokset tilapäisen lastenhoitoavun vaikutuksista ovat linjassa aiempien tutkimusten kanssa. Aiemmissä tutkimuksissa lastenhoitoavun on todettu muun muassa lisäävän vanhempien jaksamista (Solanto, 2018; Tanner, 2022) sekä tarjoavan lapsille mielekästä tekemistä (Häkkinä & Karhu, 2022). Siten tutkimus vahvistaa aiempia käsityksiä tilapäisen lastenhoitoavun myönteisistä vaikutuksista lapsiperheiden hyvinvointiin.

Tutkimuksen toivottiin vastaavan myös siihen, miten lastenhoitoapu vaikuttaa tukiverkostoltaan toisistaan eroavissa perheissä sekä siihen, miten lastenhoitokerrojen pituus vaikuttaa hyvinvointiin. Koska loppukyselyyn vastasi ainoastaan kaksi perhettä, joista toinen sai lastenhoitoapua vain yhtenä iltana, jätettiin tutkimuksen analysoinnista väliin toisistaan eroavien tapausten keskinäinen vertailu. Mikäli edellä mainittujen tekijöiden vaikutusta tuloksiin haluttaisiin jatkossa tutkia, tulisi tutkimukseen saada enemmän osallistujia mahdollisen tutkimuksen aikana tapahtuvan kadon vuoksi. Jatkotutkimuksista voisi olla hyötyä Resurssipankin kehittämislle ja oikein kohdistamiselle.

6.2 Opinnäytetyön ammatillinen merkitys ja tulosten hyödynnettävyys

Opinnäytetyöprosessin ammatillinen merkitys opinnäytetyön tekijälle oli tutkimusosaamisen ja tieteellisen kirjoittamisen käytäntöjen kehittyminen sekä ymmärryksen lisääntyminen lapsiperheiden hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja perheille suunnatuista ennaltaehkäisevistä palveluista. Prosessi kehitti sosiaalialan asiakastyön sekä palvelujärjestelmän osaamista. Prosessin aikana korostui myös ennaltaehkäisevän työn tärkeys lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Vaikka ennaltaehkäisevien toimien vaikuttavuutta on usein vaikea arvioida erityisesti korjaviin palveluihin nähden, on niiden merkitys yhteiskunnassa oleellinen niin

inhimillisestä kuin taloudellisesta näkökulmasta. Oikea-aikaisilla ennaltaehkäisevillä palveluilla voidaan estää mahdollisten lastensuojelutoimenpiteiden tarve myöhemmin. Resurssipankin toiminta osana rauhanyhdistysten diakoniatyötä voidaan ajatella osaksi laajempaa ennaltaehkäisevien lapsiperhepalveluiden kokonaisuutta.

Ennaltaehkäisevän työn näkökulmasta opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää suunniteltaessa ja kehitettäessä lastenhoitopalveluita perheille. Tutkimustulosten jakaminen ammattilaisille voi vahvistaa heidän käsityksiään tilapäisen lastenhoitoavun hyvinvointivaikutuksista, mikä puolestaan voi lisätä perheiden mahdollisuuksia saada helpommin tilapäistä lastenhoitoapua. On tärkeää kiinnittää huomiota myös palveluiden tunnettuuteen sekä tehdä avun pyytämisestä helpompaa. Opinnäytetyön tutkimustuloksia tultaneen esittelemään SRK:n julkaisemassa Päivämies-lehdessä, mikä lisää tietoisuutta toiminnasta ja voi madaltaa lapsiperheiden kynnystä hakeutua ennaltaehkäisevän avun piiriin.

LÄHTEET

- Aaltio, E. (2016). Lastensuojelun strukturoitujen alkuarviointivälineiden arviointikohteet ja teoriapohja. Teoksessa P. Petrelius, H. Tulensalo, A-M. Jaakola, & J. Hietamäki (toim.), *Lapsen elämäntilanteen ja tuen tarpeiden lapsikeskeinen, monitoimijainen arviointi* (s. 157–175). Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://www.julkari.fi/handle/10024/131363>
- Allardt, E. (1993.) Having, Loving, Being: An Alternative to the Swedish Model of Welfare Research. Teoksessa M. Nussbaum, & A. Sen (toim.), *The Quality of Life* (s. 88-94). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/0198287976.003.0008>
- Bardy, M. (2013). Lapsen oikeudet ja hyvinvoinnin ulottuvuudet. Teoksessa M. Bardy (toim.), *Lastensuojelun ytimissä* (s. 62–70). <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-853-7>
- Günther, K., & Hasanen, K. (i.a.-a). Tutkimuksen suunnittelu. Teoksessa Jaana Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Saatavilla 4.9.2023 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-prosessi/tutkimuksen-suunnittelu/>
- Günther, K., Hasanen, K., & Juhila, K. (i.a.-b). Johdanto: analyysi ja tulkinta. Teoksessa Jaana Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Saatavilla 4.9.2023 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/analyysi-ja-tulkinta/>
- Hastrup, A., Hakkarainen, P., Heinonen, H., Hyytinen, R., Ihanus, M., Kerppola, J., Kokkonen, J., Lampinen, P., Martikainen, A., Paju, P., Rapeli, T., Saaristo, A-M., Sairisalo, H., Satuli-Kukkonen, T., Somu, K., Särkelä, R., Tuominen M., & Willman, A. (2019). *Lasten ja perheiden palvelujen tuottaminen yhteistyössä järjestöjen ja seurakuntien kanssa: toimivat rakenteet ja sopimuskäytännöt*. Työpaperi 5/2019.

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-284-0>
- Heino, E., & Kara, H. (2020). Lapsiperheiden vanhempien kuvaukset saadusta sosiaalisesta tuesta poikkeusolojen aikana. *Tiede & Edistys*, 45(3), 252–266. <https://doi.org/10.51809/te.109668>
- Heino, T. (2013). Palvelut. Teoksessa M. Bardy (toim.), *Lastensuojelun ytimissä* (s. 101–107). <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-853-7>
- Häkkiä, A.-K., & Karhu, M. (2022). *Lasten ajatuksia Lapsirikas-toiminnasta ja hyvinvoinnista: Lapsirikas-toiminnan vaikuttavuus lasten näkökulmasta* [Opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202204276149>
- Hämäläinen, H., Danielsbacka, M., Hägglund, A., Rotkirch, A., & Tanskanen, A. (2021). *Sukupolvien suhteet*. Väestöliitto. <https://www.vaestoliitto.fi/verkkajulkaisut/sukupolvien-suhteet/>
- Juhila, K. (i.a.). Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa Jaana Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavilla 4.9.2023 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>
- KJ 657/2021. Kirkkojärjestys 11.11.2021/657 v. 2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230657#L10P4>
- Klemetti, R., Vuorenmaa, M., & Helakorpi, S. (2021). *Vauvaperheiden hyvinvointi – FinLapset-kyselytutkimus 2020. Tilastoraportti 6/2021*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202103227990>
- Kontula, O. (2018). *2020-luvun perhepolitiikkaa*. Väestöliitto. <https://www.vaestoliitto.fi/verkkajulkaisut/2020-luvun-perhepolitiikkaa/>
- Kurtti, T., Tervo, M., & Määttä, K. (2019). *Perheiden kohtaaminen arjen avuntarpeen äärellä Lapsirikas -hankkeessa* [Opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019082818032>
- Kuula-Luumi, A. (i.a.). Tutkimuslupa, suostumus, informointi ja tietosuoja. Teoksessa Jaana Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavilla 4.9.2023

- <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimus-etiikka/tutkimuslupa-suostumus-informointi-ja-tietosuoja/>
- Kuusimäki, K. (2012). Diakonia kirkon perustehtävänä. Teoksessa R. Gothóni, R. Helosvuori, K. Kuusimäki, & K. Puuska (toim.), *Kantakaa tois-tenne kuormia: Diakoniatyön perusteet ja käytäntö* (s. 11–48). Hel-sinki: Kirjapaja.
- L 652/2023. Kirkkolaki 14.4.2023/652. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230652#Pidm46434451052736>
- L 1301/2014. Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>
- L 417/2007. Lastensuojelulaki 13.4.2007/417. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>
- Lammi-Taskula, J., & Närvi, J. (2022). Työ, perhe ja hyvinvointi lapsiperheissä. Teoksessa S. Karvonen, L. Kestilä, & P. Saikkonen (toim.), *Suomalaisten hyvinvointi 2022* (s. 132–145). <https://www.julkari.fi/handle/10024/145692>
- Lammi-Taskula, J., Vuorenmaa, M., Aunola, K., & Sorkkila, M. (2020). *Matalan kynnyksen sosiaalipalvelut lapsiperheiden tukena ja palveluiden käyttö COVID-19-epidemian aikana. Tutkimuksesta tiiviisti 15/2020*. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. <https://www.julkari.fi/handle/10024/140115>
- Raamattu. (1992). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Kirjapaja.
- Ryökäs, E., & Pylvänäinen, P. (2020). Diakonit perheiden neuvoina kristinuskon syntyaikoina. *Uskonto, perhe ja hyvinvointi. Juhlakirja dosentti Jouko Kiiskin täyttäessä 65 vuotta 8.12.2020*, 5, 117–131. <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/24496>
- Solanto, S. (2018). *Yksinhuoltajien vanhemmuuden tukeminen Lapsiarkkihankkeen avulla Imatran seurakunnassa* [Opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201802132381>
- Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry. (i.a.). *Perhe- ja diakoniatyö*. Saatavilla 4.9.2023 <https://www.srk.fi/fi/work-areas/lapsi-ja-perhe-tyo/perhe-ja-diakoniatyö/>

- Suomen ev.lut. kirkko. (i.a.). *Diakoninen perhetyö*. Saatavilla 4.9.2023
<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/diakonia/sosiaalinen-hyvinvointi-ja-ihmissuhteet/perhe>
- Tanner, M. (2022). *"Ihanaa, kun tällaista järjestetään!"*: Vanhempien kokemuksia Hämeenlinnan kaupungin lapsiperheiden kotipalvelun iltaparkki-kokeilusta [Opinnäytetyö, Hämeen ammattikorkeakoulu].
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022051910404>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (i.a.). *Hyvinvoinnin mittaaminen*. Saatavilla 4.9.2023 <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/hyvinvoinnin-mittaaminen>
- Tilastokeskus. (i.a.). *Lapsiperhe*. Saatavilla 4.9.2023
<https://www.stat.fi/meta/kas/lapsiperhe.html>
- Tonkin, R. (28.2.2020). *Families wellbeing as part of community wellbeing*.
<https://whatworkswellbeing.org/blog/families-wellbeing-as-part-of-community-wellbeing/>
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi: Uudistettu laitos*. Tammi.
- Vuorenmaa, M. (2019). *Pienten lasten ja heidän perheidensä hyvinvointi 2018. Tilastoraportti 10/2019*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019050214035>
- Vuori, J. (i.a.-a). Tapaustutkimus. Teoksessa Jaana Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Saatavilla 4.9.2023 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusasetelma/tapaustutkimus/>
- Vuori, J. (i.a.-b). Tutkimusetiikka ihmistieteissä. Teoksessa Jaana Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Saatavilla 4.9.2023
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusetiikka/tutkimusetiikka-ihmistieteissa/>
- Wallace, W. (1898). The Hand that Rocks the Cradle. *Loomis' Musical and Masonic Journal*. https://archive.org/details/Loomis_Musical_And_Masonic_Journal_1896/page/n311/mode/2up

LIITE 1. Saatekirje tutkimukseen

Tarvitsetko tilapäistä lastenhoitoapua? Osallistu SRK:n Resurssipankkia koskevaan tutkimukseen!

Opiskelen sosionomi-diakoniksi Oulun Diakonia-ammattikorkeakoulussa ja olen tekemässä opinnäytetyötä SRK:n Resurssipankista. Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia tilapäisen lastenhoitoavun vaikutuksia lapsiperheiden hyvinvointiin. Opinnäytetyöni julkaistaan syksyllä 2023.

Etsin tutkimukseen mukaan perheitä, jotka eivät ole aiemmin saaneet lastenhoitoapua Resurssipankin kautta. Tutkimukseen toivotaan osallistujia perheistä, joilla on tukiverkostoa paikkakunnalla sekä perheistä, joilla ei ole tukiverkostoa lähellä uudelle paikkakunnalle muuton tai muun syyn vuoksi. Resurssipankin tarjoaman lastenhoitoavun ennaltaehkäisevän luonteen vuoksi tutkimusta ei kohdisteta perheisiin, joissa ollaan lastensuojelulain mukaisten lapsiperheille suunnattujen palveluiden piirissä.

Tutkimuksen aikana perheet vastaavat verkossa olevaan hyvinvointia kartoittavaan alkukyselyyn, jonka jälkeen perheille tarjotaan lastenhoitoapua kolme kertaa kevään ja kesän 2023 aikana. Kolmannen lastenhoitokerran jälkeen perheet vastaavat uudelleen hyvinvointia kartoittavaan kyselyyn. Kyselyihin vastaaminen tapahtuu nimettömästi rauhanyhdistyksenne Resurssipankin vastuuhenkilön antamalla kirjain-numeroyhdistelmällä, jolloin perheiden henkilöllisyys ei paljastu tutkijalle, mutta hyvinvoinnin ajallisen muutoksen seuraaminen mahdollistuu.

Ota yhteyttä rauhanyhdistyksesi Resurssipankin vastuuhenkilöön, jos perheesi voisi osallistua tutkimukseen!

Mikäli sinulla herää kysymyksiä tutkimukseen liittyen, voit olla minuun yhteydessä sähköpostitse: lyydia.kurtti@student.diak.fi

Ystävällisin terveisin,
Lyydia Kurtti

LIITE 2. Saatekirje alkukyselyyn

Hei!

Opiskelen sosionomi-diakoniksi Oulun Diakonia-ammattikorkeakoulussa ja olen tekemässä opinnäytetyötä SRK:n Resurssipankista. Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia tilapäisen lastenhoitoavun vaikutusta lapsiperheiden hyvinvointiin seuraamalla hyvinvoinnin ajallista muutosta alku- ja loppukyselyiden avulla. Opinnäytetyöni tavoitteena on lisätä yleistä tietoutta tilapäisen lastenhoitoavun hyvinvointivaikutuksista sekä toimia materiaalina Resurssipankin toimintaa arvioidessa ja kehittäessä. Opinnäytetyöni julkaistaan syksyllä 2023.

Teille on tarjottu lastenhoitoapua Resurssipankin kautta kolme kertaa kevään ja kesän 2023 aikana. Toivoisin teidän vastaavan perheenne hyvinvointia koskevaan alkukyselyyn ennen ensimmäistä lastenhoitokertaa. Kyselyyn vastataan nimettömästi rauhanyhdistyksenne Resurssipankin vastuuhenkilön antamalla kirjain-numeroyhdistelmällä. Tutkimustietoja ei luovuteta ulkopuolisille tai käytetä muuhun kuin sovittuun tarkoitukseen.

Kiitos jo etukäteen kyselyyn vastaamisesta! Kysely löytyy verkosta alla olevaa linkkiä painamalla:

<https://link.webpolsurveys.com/S/8E1CAB5232985721>

Loppukyselyä varten saatte vielä erillisen saatekirjeen ja kyselylinkin kolmannen lastenhoitokerran jälkeen.

Mikäli kyselyyn vastaamisessa ilmenee haasteita tai herää kysymyksiä, voitte olla minuun yhteydessä sähköpostitse: lyydia.kurtti@student.diak.fi

Terveisin,

Lyydia Kurtti

LIITE 3. Alkukyselyn kyselylomake

Kysely perheen hyvinvoinnista Resurssipankin kautta tilapäistä lastenhoitoapua saaville

Tällä kyselyllä kartoitetaan tutkimukseen osallistuvan perheen hyvinvointia ennen Resurssipankin kautta saatavaa tilapäistä lastenhoitoapua. Kyselyn vastauksia hyödynnetään osana syksyllä 2023 julkaistavaa opinnäytetyötä, jonka tarkoituksena on tutkia tilapäisen lastenhoitoavun vaikutusta lapsiperheiden hyvinvointiin. Kyselyyn vastataan nimettömästi rauhanyhdistyksenne Resurssipankin vastuuhenkilön antamalla kirjain-numeroyhdistelmällä. Vastaattehan kysymyksiin huolellisesti ja muistattehan antaa suostumuksen opinnäytetyöhön osallistumiselle. Kiitos!

1. Olemme saaneet riittävästi tietoa opinnäytetyöstä ja osallistumme tutkimukseen vapaaehtoisesti.
 Kyllä

2. Kirjoittakaa tähän Resurssipankin vastuuhenkilön antama kirjain-numeroyhdistelmä, jolla osallistutte tutkimukseen.

3. Saatteko tilapäistä lastenhoitoapua Resurssipankin kautta
 kolmena iltana
 kahtena iltana sekä yhtenä viikonloppuna
 muulla tavalla, miten?

4. Onko perheellänne lastenhoitoapua antavaa tukiverkostoa paikkakunnalla, jolla asutte?
 Kyllä
 Ei
 Muu vastaus, mikä?

5. Toimivaa arkea voidaan pitää lapsiperheen hyvinvoinnin peruspilarina. Toimivan arjen perusta on ajanhallinnassa ja rutiineissa. Arkea voivat kuitenkin kuormittaa esimerkiksi työn, kodin ja harrastusten yhteensovittaminen, vanhempien jaksamisen haasteet tai muut huolenaiheet. Miten teidän perheenne arki sujuu?
6. Lapsiperheen arjessa keskeistä on myös vanhempien kyky osoittaa lämpimiä tunteita lapsia kohtaan, tarjota virikkeitä lapsille sekä ohjata ja hoitaa heitä. Miten kuvailisitte tyytyväisyyttänne omaan vanhemmuuteenne edellä mainituissa asioissa?
7. Lapsiperheen hyvinvointia tukee perheenjäsenten välinen myönteinen vuorovaikutus, kuten läsnäolo, jokaisen perheenjäsenen kuulluksi tuleminen sekä kannustava ja myötätuntoinen tapa keskustella. Kuitenkin myös erimielisyydet ja niiden sopiminen kuuluvat perhe-elämään. Miten kuvailisitte tyytyväisyyttänne perheenne vuorovaikutuskulttuuriin edellä mainituissa asioissa?
8. Lapsiperheessä hyvinvointi rakentuu myös yksittäisten perheenjäsenten keskinäisistä suhteista. Miltä ajanvietto lasten kanssa tuntuu? Miten usein olette mukana lastenne leikeissä tai teette yhdessä jotain?
9. Miten kuvailisitte tyytyväisyyttänne parisuhteenne eri puoliin, kuten keskusteluun, kunnioitukseen, läheisyyteen, yhteiseen aikaan tai tekemiseen sekä työnjakoon lastenhoidossa ja kotitöissä?

Kiitos vastauksistanne!

LIITE 4. Muistutuskirje alkukyselyyn

Hei!

Lähetin teille jokin aika sitten alkukyselyn liittyen perheenne hyvinvointiin ennen SRK:n Resurssipankin kautta saatavaa tilapäistä lastenhoitoapua. Lämmin kiitos jokaiselle jo kyselyyn vastanneelle! Alkukyselyyn vastaaminen on tärkeää, jotta hyvinvoinnin ajallisen muutoksen seuraaminen mahdollistuu. Mikäli ette ole vielä vastanneet kyselyyn, ehditte vielä vastaaman. Kysely löytyy verkosta alla olevaa linkkiä painamalla:

<https://link.webropolsurveys.com/S/8E1CAB5232985721>

Kyselyyn vastataan nimettömästi rauhanyhdistyksenne Resurssipankin vastuuhenkilön antamalla kirjain-numeroyhdistelmällä. Tutkimustietoja ei luovuteta ulkopuolisille tai käytetä muuhun kuin sovittuun tarkoitukseen. Opinnäytetyöni tavoitteena on lisätä yleistä tietoutta tilapäisen lastenhoitoavun hyvinvointivaikutuksista sekä toimia materiaalina Resurssipankin toimintaa arvioidessa ja kehittäessä.

Loppukyselyä varten saatte vielä erillisen saatekirjeen ja kyselylinkin kolmannen lastenhoitokerran jälkeen.

Mikäli kyselyyn vastaamisessa ilmenee haasteita tai herää kysymyksiä, voitte olla minuun yhteydessä sähköpostitse: lyydia.kurtti@student.diak.fi

Terveisin,
Lyydia Kurtti

LIITE 5. Saatekirje loppukyselyyn

Hei!

Kuten aiemmin kerroin, olen tekemässä opinnäytetyötä SRK:n Resurssipankista. Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia tilapäisen lastenhoitoavun vaikutusta lapsiperheiden hyvinvointiin. Opinnäytetyöni tavoitteena on lisätä yleistä tietoutta tilapäisen lastenhoitoavun hyvinvointivaikutuksista sekä toimia materiaalina Resurssipankin toimintaa arvioidessa ja kehittäessä. Opinnäytetyöni julkaistaan syksyllä 2023.

Teille tarjottiin lastenhoitoapua Resurssipankin kautta kolme kertaa kevään ja kesän 2023 aikana, mitä ennen teitä pyydettiin vastaamaan perheenne hyvinvointia koskevaan kyselyyn. Nyt toivoisin teidän vastaavan perheenne hyvinvointia koskevaan kyselyyn kolmannen lastenhoitokerran jälkeen. Kyselyyn vastataan nimettömästi rauhanyhdistyksenne Resurssipankin vastuuhenkilön antamalla kirjain-numeroyhdistelmällä. Tutkimustietoja ei luovuta ulkopuolisille tai käytetä muuhun kuin sovittuun tarkoitukseen.

Kiitos jo etukäteen kyselyyn vastaamisesta! Kysely löytyy verkosta alla olevaa linkkiä painamalla:

<https://link.webpolsurveys.com/S/9792347BF2E3C8B0>

Mikäli kyselyyn vastaamisessa ilmenee haasteita tai herää kysymyksiä, voitte olla minuun yhteydessä sähköpostitse: lyydia.kurtti@student.diak.fi

Terveisin,

Lydia Kurtti

LIITE 6. Loppukyselyn kyselylomake

Kysely perheen hyvinvoinnista Resurssipankin kautta tilapäistä lastenhoitoapua saaneille

Tällä kyselyllä kartoitetaan tutkimukseen osallistuvan perheen hyvinvointia perheen saatua tilapäistä lastenhoitoapua Resurssipankin kautta. Kyselyn vastauksia hyödynnetään osana syksyllä 2023 julkaistavaa opinnäytetyötä, jonka tarkoituksena on tutkia tilapäisen lastenhoitoavun vaikutusta lapsiperheiden hyvinvointiin. Kyselyyn vastataan nimettömästi rauhanyhdistyksenne Resurssipankin vastuuhenkilön antamalla kirjain-numeroyhdistelmällä. Vastaattehan kysymyksiin huolellisesti ja muistattehan antaa suostumuksen opinnäytetyöhön osallistumiselle. Kiitos!

1. Olemme saaneet riittävästi tietoa opinnäytetyöstä ja osallistumme tutkimukseen vapaaehtoisesti.
 Kyllä
2. Kirjoittakaa tähän Resurssipankin vastuuhenkilön antama kirjain-numeroyhdistelmä, jolla osallistutte tutkimukseen.
3. Saitteko tilapäistä lastenhoitoapua Resurssipankin kautta
 kolmena iltana
 kahtena iltana sekä yhtenä viikonloppuna
 muulla tavalla, miten?
4. Onko perheellänne lastenhoitoapua antavaa tukiverkostoa paikkakunnalla, jolla asutte?
 Kyllä
 Ei
 Muu vastaus, mikä?

5. Toimivaa arkea voidaan pitää lapsiperheen hyvinvoinnin peruspilarina. Toimivan arjen perusta on ajanhallinnassa ja rutiineissa. Arkea voivat kuitenkin kuormittaa esimerkiksi työn, kodin ja harrastusten yhteensovittaminen, vanhempien jaksamisen haasteet tai muut huolenaiheet. Miten teidän perheenne arki sujuu?
6. Lapsiperheen arjessa keskeistä on myös vanhempien kyky osoittaa lämpimiä tunteita lapsia kohtaan, tarjota virikkeitä lapsille sekä ohjata ja hoitaa heitä. Miten kuvailisitte tyytyväisyyttänne omaan vanhemmuuteenne edellä mainituissa asioissa?
7. Lapsiperheen hyvinvointia tukee perheenjäsenten välinen myönteinen vuorovaikutus, kuten läsnäolo, jokaisen perheenjäsenen kuulluksi tuleminen sekä kannustava ja myötätuntoinen tapa keskustella. Kuitenkin myös erimielisyydet ja niiden sopiminen kuuluvat perhe-elämään. Miten kuvailisitte tyytyväisyyttänne perheenne vuorovaikutuskulttuuriin edellä mainituissa asioissa?
8. Lapsiperheessä hyvinvointi rakentuu myös yksittäisten perheenjäsenten keskinäisistä suhteista. Miltä ajanvietto lasten kanssa tuntuu? Miten usein olette mukana lastenne leikeissä tai teette yhdessä jotain?
9. Miten kuvailisitte tyytyväisyyttänne parisuhteenne eri puoliin, kuten keskusteluun, kunnioitukseen, läheisyyteen, yhteiseen aikaan tai tekemiseen sekä työnjakoon lastenhoidossa ja kotitöissä?
10. Pohtikaa lopuksi, miten koette Resurssipankin kautta saadun tilapäisen lastenhoitoavun vaikuttaneen perheenne hyvinvointiin?

Kiitos vastauksistanne!

LIITE 7. Muistutuskirje tutkimuksesta

Kiitos osallistumisestanne SRK:n Resurssipankkia koskevaan tutkimukseen! Mikäli ette ole vielä vastanneet loppukyselyyn, vastatkaa kyselyyn 15.10.2023 mennessä.

Hei!

Syksyn saapuessa SRK:n Resurssipankkia koskeva tutkimukseni päättyy. Lämmin kiitos tutkimukseen osallistuneille perheille! Aiemmasta tiedosta poiketen opinnäytetyöni julkaistaneen alkuvuodesta 2024. Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia tilapäisen lastenhoitoavun vaikutusta lapsiperheiden hyvinvointiin.

Mikäli perheenne ei ole vielä käyttänyt tutkimukseen kuuluvia kolmea lastenhoitokertaa, olkaa yhteydessä rauhanyhdistyksenne Resurssipankin vastuuhenkilöön sopiaksenne viimeisistä tutkimukseen kuuluvista lastenhoitokerroista. Loppukyselyä varten saatte vielä erillisen saatekirjeen ja kyselylinkin kolmannen lastenhoitokerran jälkeen. Vastaattehan loppukyselyyn viimeistään sunnuntaina 15.10.2023, joka on viimeinen vastauspäivä kyselylle.

Mikäli teillä herää kysymyksiä tutkimukseen liittyen, voitte olla minuun yhteydessä sähköpostitse: lyydia.kurtti@student.diak.fi

Ystävällisin terveisin,

Lydia Kurtti